

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

2. Praxis qua explicari homisidium injustum oporteat in confessione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

contra Suarium, Avil. Dianam cit. à de Lugo. mox citand. nec incurrit ullam irregularitatem, si homicidium non intendisti; cum utriusque sis reus, si per peccatum mortale omittas, quando teneris ex iustitia (cur id addo vide mox cap. 4. §. 1. num. 6. & de Lugo tom. 1. de iust. d. 6. sect. 7. num. 94. Dicast. l. c. num. 194.) Ratio dicitur doctrina est, quia homicidium propriè peccatum est oppositum iustitiæ; quare quando non est contra iustitiam, non potest secum ducere poenam, quæ debeat ex iustitiâ, qualis est poena restitutionis; nec irregularitatem, quæ cum sit odiosa, solum intelligitur imposita propriè dicto injusto homicidio.

Et rectè Henriquez de irreg. cap. 3. num. in gloss. lit. X. dicit circa irregularitatem ex delicto Homicidij voluntarij, culpam debere esse contra iustitiam, idemque censendum esse de irregularitate ex dicto delicto, ac de obligatione restitutionis debite ex delicto.

Quando autem hoc homicidium dicendum sit ex proposito, quando casuale; ut videatur, an Episcopus possit ejus irregularitatem dispensare, si sit occultum: potest colligi ex dictis num. 2. sed distinctius vide apud Casto Palam tom. 6. d. 6. p. 15. num. 6. & apud Dian. part. 10. tract. 11. res. 20.

§. II. Praxis, quæ explicari homicidium injustum oporteat in Confessione.

PRæsidebat Illustriss. D. Ioan. Tortisfiglia Archiepiscopus Montis Regalis examini eorum, qui Sacris initiari postulabant; aderantque de more, Examinatores, inter quos ego minimus assidebam. Semel cum cæteris sese examini obtulit Diaconus quidam non multæ ætatis, utpote paucis antediebus aptos ad Sacerdotium annos assecutus; qui, ut à me interrogatus fuit, Ecclesiam facultati operam navaverit, respondit: Sacre Theologie, ac præsertim calibus conscientie. Hæc ad illam expressam, non natamque casum mentionem: atque ut quantum ipsa adolescens in ea disciplina profecerit, explorarem, dixi: Quæ igitur ratione te gereres, si ad te inter Confessarios jam adscriptum poenitens accederet: qui hominem se occidisse fateretur? Respondit. Certe laudare eos Confessarios non possum, qui unicam dumtaxat hujus præsertim criminis delationem in tanto tribunali sufficere, minus prudenter putant. Quinque enim interrogationes sunt superaddendæ, nisi si quando ex circumstantiis, qualitate personæ, temporis, loci, vel similibus aliqua ex illis quia res sit explorata Confessario: prætermittenda videatur.

2. Prima est de circumstantia personæ poenitentis remirum an sit Clericus, an Sacerdos; ut nimirum, quæ ratione in irregularitatem inciderit, & an in irregularitate Sacrificium celebraverit, quod fuisse novum peccatum, innotescat.

3. Secunda, de circumstantia personæ, quæ interempta est. In qua sunt distinguenda quinque genera personarum, quæ speciatim sunt Sacerdoti aperienda. Primum est ratione conjunctionis, ut si Pater, Mater, Uxor, Filius, vel alij notabiliter conjuncti, occisi fuerint. Tunc enim homicidium non solum peccatum esset contra iustitiam, sed etiam adversus pietatem Parentibus debitam. Lege nostrum opusc. Met. Conf. lib. 2. c. 5. §. 1. & 2. & in edit. Panormit. anno 1649. ibid. §. 7. num. 48. Secundum, ratione status, ut sit Clericus, vel Monachus: est enim ejusmodi homicidium in specie sacrilegij contra Religionem; & incurritur excommunicatio, Pontifici Summo reservata in c. Si quis suadente. Tertium, ratione dignitatis, ut si sit Episcopus, Archiepiscopus, Patriarcha Cardinalis, Legatus Sedis Apostolicæ, vel Nuntius; est enim adjuncta excommunicatio reservata in Bulla Cœnæ. Quartum ratione peculiaris qualitatæ quarundam personarum, quales sunt illæ, quæ adducunt viæualia ad usum Romanæ Curie; quæ ad eandem Curiam accedunt, vel recedunt ab illa, vel in illa morantur: quæ-

que ad eandem recurrunt ob lites & negotia: est enim illis excommunicatio reservata in Bulla Cœnæ contra omnes interficientes, mutilantes, percutientes, & ceteros modi personas. Quintum, ratione damni ex occisione forte secuti: quæ pacto occidens servum alterius idem damni nomine nominatum debet; quia adest simul peccatum in i damni, obnoxium restitutioni pecunie æquivalens. Sic etiam occidens Patremfamilias, tenetur facere pro damno secuto familie ex morte Patris, & cetera milia.

4. Tertia interrogatio est de loco, de quo in summo sacris est innuere committi sacrilegium, & præsertim pollui Ecclesiam, si in illa cum ejus injuria aliquis occidatur; vel in notabili quantitate vulnerati aliqui, quibus effundatur. Legi, etiam potest Villent. decis. num. 38. qui probat hoc sacrilegium non subdi excommunicationi latæ, sed ferendæ, quæ ferri non debet in homicida dignam peraget poenitentiam. Non potest tamen Ecclesiam pollui, nec consequenter sacrilegium committi. Primum, si à puero non habente usum rationis vel ab amente aliquis occidatur. Secundò si solum vulneratus sit in Ecclesia, nec postea ex vulnere occidatur in Ecclesia ad sui defensionem, cum de gravamine inculpata tutela. Verum hæc & similia, hinc videri, & cordatè eminentissimus (magis in sapientia an in purpura? Ioannes de Lugo colligit disp. 20. de sacrilegiis, sect. 2. a. 9. §. 2.)

5. Quarta interrogatio est de auxiliis ad occasionem assumptis; sunt enim explicandi socij, cum quibus forte alium quis occidit, vel percussit: si enim alios vocavit, tot peccata commisit, quot invitavit personam quibus causa fuit & scandalum, ut & ipsi ad homicidium concurrerent, modo & numero, qui explicari solent tract. de scandalo.

6. Quintò denique, interrogandum est de duratione temporis hoc enim explicari omnino oportet, ut dignoscatur numerus peccatorum, atque actuum multiplicationem ex mala illa voluntate habituali occidendi. Quis enim improvisò hominem deliberatè necavit, annuum peccatum commisit: at si mediare, & per multum tempus inimicum occidere tentaverit; multiplicabitur numerus peccatorum. De multiplicatione, cum explicatio perdifficilis non mihi solum, sed Doctoribus semper visa fuit; agitur in opusculo Methodi Confessionis, lib. 2. cap. 1. §. 5. & deinceps, & ita quidem percipere expedire, ut ad præmi nihil supra. Atque hæc de proposita dubitatione, pro mea tenuitate, hæcenus satis.

7. Sic dum disputaret adolescens, mira voluptate ad nos admovebamur omnes; præter scientiam enim veterani Theologi, non tyronis, erat habitu corporis venusto, modestiæque, & gratiam non vulgarem in loquendo præferebat. Quare se cohibere non potuit aliqui gravis, & sermone parvus Archiepiscopus, qui exclamaret: Mahe literis, & virtute, nunquam satis laudate juvenis: Utinam Diocesis nostra tui non abimiles nancisci plurimos posset. Equidem illum ex animo spondeo, si quod pingue beneficium, vel etiam quælibet ex primariis Dignitatibus, quarum nominatio, vel collatio ad me pertinet, unquam vacet: neminem à me tibi esse præferendum. Erubuit ingenio pudore candidus adolescens, gratias apposuit egit, à nostro confesso cum plausu recessit, ac Sacerdotio omnium primus, (sic jubente Archiepiscopo) insignitus est postero die. Verum (ut miseranda est hominum conditio) nequaquam parem fortunam postea sortitus est novellus Sacerdos: siquidem paucis interjectis mensibus (heu!) Archiepiscopus extremo fato, collacymantibus omnibus, sublaesus est: meoque præsertim tanto doloris sensu, ut, cum ejus mortis memoria, mori & volo nunc orationem meam: nam propterea tantisper oro, Lector, sileamus.

§. III. *Qua penitentia imponenda iniusto homicida
in Sacramento confessionis.*

[illegible]

CAPUT IV.

De obligatione Restitutionis Homicidio.

§. I. De Obligatione Restitutionis ex Homicidio
indirecto.

1. **D**ammum alteri ex quacunque actione, atque
causa ex occisione provenire, vel directè po-
tèstè intelligitè, seu per accidens: Ne longum faciam,
adducè idè exèmplo: Ioannes segetem Petri per cul-
trum mortalem comburit. Sanè is dammum Petro di-
rectè facit; atque cum ad Restitutum Petri teneri
de rato damno, nullus ignotat. At si fortè Franciscus
harenentè impulerit earum segetum combustio: unde
Franciscus intrudatur in carcerem, spoliatur suis bo-
nè, transmittetur ad Trirènem, &c. hoc dammum di-
citur indirectum, & per accideps? respectu Ioannis
ille ergo in occisione: Si enim Ioannes iniuste occi-
dit Petrum; dammum Petro directè facit, & ad resti-
tuendum omnia damna Petro obvenientia obligabitur; de
qua obligatione agam *mor. q. 2.* Ioannes, ut dictum
est, occidit Petrum, sed deinde Franciscus, est eiusmodi
de occasione infamatus, & solvat pènas: hæc solutio
pertinet in directam respectu Ioannis, & in *s. presenti*
quæritur, an Ioannes obligetur hoc indirectum dam-
num restituere.

1. Et quidem certum mihi est, Ioannem debere compensare Francisco, vel eius hæredibus ea, quæ ipsi Franciscus coactus forte fuit à Iudice tradere Petro directè damnificato, ea inquam, quæ recompensatio damnum directum, ipsi Petro illatum. Ita de *Lugo cum. de iust. d. 8. scilicet. 6. num. 84. Rebellius p. 1. lib. 3. cap. 1. num. 15.* citans Coridub. Sotum, aliisque. Ratio est manifestæ, quia Ioannes damnificans tenetur fructus equalitatem cum ipso Petro, cui directè damnum intulit. Ergo cum Petrus à Francisco habuerit fructus, & Ioannes, vt certum est, per hoc non absolvitur ab obligatione retaliendi cum Petro; quod fecit, congens est, vt Franciscus vices Petri nunc subeant reddat. Nisi forte Petrus restituit Francisco id, quod coactus à Iudice Franciscus ipsi Petro tradidit; nam tunc Ioannem Petro debere reddere, nimis est durum.

Redeo ad quaestionem propositam: Triplici modo se habere potest Ioannes indirecte damnificans se, occidens alium. Primum, ita ut non praevideat illud delectum esse alteri, v. g. Francisco imputandum. Secundum, ut praevidat, sed non intendat. Tertiū, ut praevidat, & intendat.

III. Affero probabile, & tutum esse, regulariter lo-

quando, non teneri quempiam ad restituendum damnum eiusmodi fecutum indirecte, & quocunque ex his tribus modis res contingat; atque adeo dictum Ioannem ad nihil obligari. Ratio huius nostræ sententiæ; quam impugnat de Lugo, l. c. *sect. 6. num. 80.* sequens Molinæ *cap. 4. tract. 3. d. 86. num. 3.* Rebel. l. c. sed requirit Lessius *lib. 2. cap. 9. diff. 6. num. 113.* est: quia damnificatio tunc solum est radix obligationi restituendi: quando est causa externa physica, vel moralis damni consecuti, ut patet in aliis obligationibus. Sed in casibus istis damnificatio, seu occisio non est causa physica, ut certum est: quia nullum concurrat, seu influxu physicum exercet occisio Petri, quem commisit Ioannes, in imputatione Francisci: Nec moralis, quæ enim dicat, quod ideo imputetur damnificatio ipsi Francisco: quia illam fecit Ioannes. Ergo, &c. Iudex igitur solum capit occasione imputandi occisionem Francisco ex occisione facta à Ioanne; non autem Ioannes dat causam. Quare etiam si Ioannes damnum Francisci prævidet, vespemam intendat; vnde & peccet contra charitatem: tamen quia hæc prævisio, & intentio non facit ipsam actionem externam iniustam nisi alias ex natura sua sit causa saltem moralis iniusti damni; non potest inde colligi onus restituendi, quod solum sequitur ad iniustam causam externam damni.

4. Dixi autem (regulariter loquendo): quia interdum ex circumstantiis damnificatio est talis, ut influat moraliter ad imputationem; et tunc fanè erit obligatio restitutionis. Vt si comburens, v. g. segetes Petri, vel Petrum occidens utatur famulis, vel gladio alterius tertij. v. g. Francisci, ipso Francisco invito; et quo defumatur indicium, quod Franciscus damnum, vel mortem intulerit. Tunc enim ea damnificatio est causa physica damni Petri; sed moralis damni Francisci.

Ad dignoscendum autem, an adfit eiusmodi mor-
alis influxus, illa est Regula, ut videatur: An ex tali
damnificatione iuncta cum suis circumstantiis sequa-
tur, ut plurimum imputatio, vel damnum tertij, si
enim ut plurimum; signum erit moralis influxus, Lege
Lessium citatum.

5. Ex dictis sequitur, eum; qui furatur thesaurum avaro, unde avarus merore confectus moriatur: Eum, qui occulte aliquem occidit, unde talis occisus alteri, v.g. inimico occisi impuretur: Eum, qui aliam alteri impingit, unde ob dedecoris apprehensionem moriatur: Eum, qui vendit Militi arma, unde is, homicidia iniusta committat: Eum, qui solo suo exemplo extraneis est offendiculum ad male agendum; & similes, non obligari ad restitutionem ex homicidio, etiam si intentum id a dictis fuerit: quia tunc, licet peccetur contra Charitatem; non tamen peccatur contra Iustitiam per actionem externam, quae sit vera causa physica, vel moralis homicidij.

Qui alium occidit, & collocat cadaver ante ianuam alterius, unde is alter à Iudice condemnatur non iudico esse causam moralem insinuat condemnationis: Ita de *Lugo tom. 1. de Iust. et i. sect. 6. num. 34.* loquitur tamen, quando imputatio praevidetur, licet non intendatur. Contra Sanchez ab eodem de *Lugot. citatur ibid. p. 18. sect. 5. numero 116.* Multò minus, qui invenit cadaver occisi ab alio ante suam ianuam, illud collocat ante ianuam alterius: lege de *Lugo loc. cit. d. sect. 5. à numero 114.* (qui etiam, obiter id habet; à Restitutione exculat eum, qui infantem ante suam ianuam inventum, collocat, ut nutriatur ab aliis ante ianuam alterius:) verum, qui alium occidit in domo, vel agro alterius, unde patet is alius condemnatur iudico esse moralem causam. Ratio vtriusque dicti est, quia ex prioribus actionibus non sequitur ut plurimum imputatio homicidii, siquidem casu tibi mori potuit alibi vulneratus: sequitur ex posteriore, nam praesumitur Domino domus, vel agri consentiente, homicidium fuisse commissum. In utroque adesse causam moralem, & probabiliter supponit Sanchez *lib. 2. conf. 5. dub. 5.*